ĐIỂM TIN CẢNH GIÁC DƯỢC
Tuần 4 tháng 11 năm 2026

CBIP: Quản lý nguy cơ hạ natri máu khi sử dụng thuốc lợi tiểu thiazid

Nhóm thuốc lợi tiểu thiazid bao gồm thuốc hydroclorothiazid và các thuốc tương tự thiazid (clortalidon, indapamid), thường lưu hành dưới dạng viên phối hợp cố định liều với các thuốc điều trị tăng huyết áp khác. Tất cả các hoạt chất này đều có nguy cơ gây hạ natri máu. Việc sử dụng các chế phẩm phối hợp đôi khi khiến nhân viên y tế dễ bỏ sót dược chất thuốc lợi tiểu, dẫn đến nguy cơ hạ natri máu.

Hạ natri máu (natri máu < 135 mmol/L) là tác dụng không mong muốn đã được ghi nhận của nhóm thuốc lợi tiểu thiazid . Mức độ biểu hiện triệu chứng và nguy cơ gặp biến chứng nghiêm trọng tăng lên khi tình trạng natri máu giảm nhiều và tiến triển nhanh. Triệu chứng của biến cố này thường không đặc hiệu (buồn nôn, nôn, mệt mỏi, lú lẫn, rối loạn dáng đi) và hiếm gặp khi natri máu ≥ 130 mmol/L hoặc khi tình trạng tiến triển từ từ. Ngược lại, nguy cơ gặp biến chứng nghiêm trọng như phù não (có thể dẫn đến tử vong) tăng lên khi hạ natri máu nặng (< 125 mmol/L) hoặc cấp tính (khởi phát nhanh dưới < 48 giờ). Tình trạng rối loạn điện giải này cũng có thể bắt nguồn từ các thuốc khác hoặc các bệnh lý nền nghiêm trọng như suy giáp, suy tim, suy thận, xơ gan hay ung thư, do đó cần được chẩn đoán phân biệt.

Tạp chí Revue Prescrire (2025) đã tổng hợp các nghiên cứu quan sát đánh giá nguy cơ hạ natri máu liên quan đến thuốc lợi tiểu thiazid, ghi nhận được kết quả:

- Nguy cơ hạ natri máu đạt mức cao nhất trong 30 ngày đầu tiên kể từ khi khởi trị bằng thuốc lợi tiểu thiazid.
- Việc sử dụng thuốc lợi tiểu thiazid có liên quan đến nguy cơ nhập viện do hạ natri máu và tăng lên trong tuần đầu tiên sau khi bắt đầu sử dụng thuốc.
- Bệnh nhân cao tuổi và người có thể trạng gầy, nhẹ cân là nhóm đối tượng có nguy cơ gặp biến cố hạ natri máu.

Khuyến cáo dành cho nhân viên y tế

Dựa trên các bằng chứng hiện có, Revue Prescrire đề xuất các biện pháp dự phòng và quản lý khi điều trị cho bệnh nhân bằng thuốc lợi tiểu thiazid:

- Loại trừ tình trạng hạ natri máu sẵn có trước khi bắt đầu liệu trình điều trị.
- Kiểm tra nồng độ natri máu, kali máu tại thời điểm 1 tuần và 1 tháng sau khi khởi trị và tiếp tục theo dõi định kỳ với khoảng cách dài hơn sau đó.
- Kiểm tra natri máu ngay khi bệnh nhân xuất hiện các triệu chứng như buồn nôn, nôn, lú lẫn....
- Ngừng sử dụng thuốc lợi tiểu thiazid nếu bệnh nhân bị hạ natri máu có triệu chứng kèm theo hoặc khi nồng độ natri máu giảm xuống dưới 130 mmol/L. Đồng thời, cần lưu ý xem xét các nguyên nhân khác (thuốc dùng đồng thời hoặc bệnh lý nền) có thể góp phần gây ra rối loạn điện giải này.

Nhận định của Trung tâm Thông tin Dược trị liệu Bỉ (CBIP)

Việc kê đơn thuốc lợi tiểu thiazid không nên bị ảnh hưởng vì nguy cơ hạ natri máu. Các thuốc lợi tiểu thiazid và tương tự thiazid vẫn có vai trò trong quản lý tăng huyết áp. Khi được sử dụng ở liều thấp, nhóm thuốc này đã chứng minh được hiệu quả trong việc làm giảm tỷ lệ mắc bệnh và nguy cơ tử vong do tim mạch, bao gồm cả trên đối tượng người cao tuổi.

Nguồn: canhgiacduoc.org.vn